

Ročník 1936.

Sbírka zákonů a nařízení státu československého

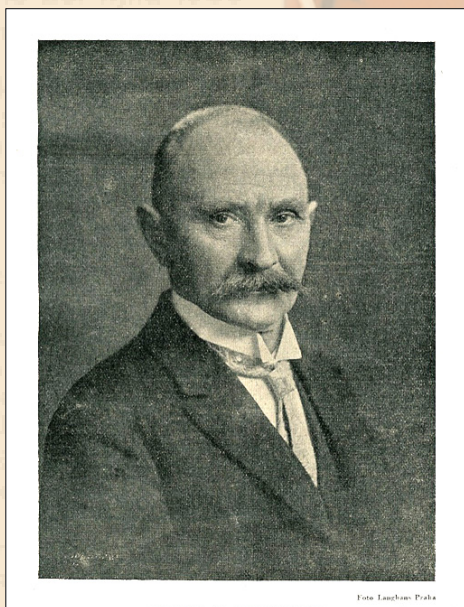
Částka 77.

Číslo: Kč 1—.

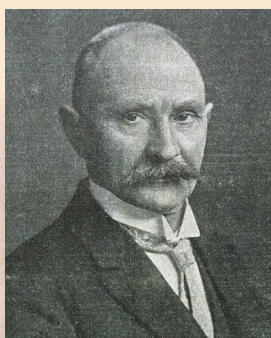
Obsah: (270. — 272.) 270. Nařízení vlády se schůzovacími ovocnými a okrasnými a zrušení územní povinnosti ve státní obchodní dohodě mezi republikou a 1935 ve svislého problému

JUDr. Emil Martinec

osobnost československého celnictví

**Finanční stráž
československá**

JUDr. Emil Martinec

ění a umístění minister- stva financí.

Odbor IV B - celní.

Praha III., Letenská ul. č. 13. Telefon 41751,
41755 až 9.

Přednosta odboru:

Martinec Emil, odborový přednosta
Oddělení 12a.

Agenda: Mezinárodní smlouvy o hraničním
statutu, o dopravě poštou, po železnici, po
vodě a letadly, jakož i o pasových vě-
cech;

organisace celní správy a zařízení celního
dozoru včetně organisace celní a censurní
služby;

režijní věci celních úřadů včetně opatřování
budov pro ně;

pohraniční styk, přestupování celní hranice
a zosřtený dozor;

celní skladiště

přepřavní styk

věci týkající s

po vodě, letad

celní osvobozen

celních pohled

poplatky a v

vyvlastnění po

C E L N Í Z Á K O N .

Emil Martinec,
ODBOROVÝ PŘEDNOSTA
V MINISTERSTVU
FINANCI.
•

*Tiskem a nákladem
Průmyslové tiskárny v Praze*

1 9 2 8

Osobnost československého celnictví

Jednou z nejvýznamnějších osobností historie československého celnictví je JUDr. Emil Martinec, první odborový přednosta ministerstva financí a významný organizátor celní služby.

Pocházel z početné mlynářské rodiny. Měl pět sester a čtyři bratry. Jako třetí v pořadí se narodil manželům Janovi a Marii Martincovým 21. ledna 1869 v Horním Jelení v čp. 38. Vystudoval Právnickou fakultu Univerzity Karlovy v Praze a v roce 1895 vstoupil do služeb finanční správy. Zpočátku pracoval u Okresních finančních ředitelství v Uherském Hradišti a v Brně, zejména v oboru spotřebních daní, a posléze se zabýval agendou nepřímých daní a monopolů u Zemského finančního ředitelství v Brně.

V celní agendě aktivně působil již od počátku své kariéry. Vynikl zejména jako inspektor finanční stráže. Už tehdy měl výborné profesní předpoklady a po vzniku samostatného československého státu byl povolán k ministerstvu financí. Ve funkci organizátora celní služby položil pevné základy československému celnímu právu. Úspěšně se vypořádal s obtížnými úkoly v oblasti organizace celní správy nové republiky a její celní hranice.

Pod jeho vedením bylo vydáno české znění vysvětlivek k celnímu sazebníku a celní sazebník upravený pro výkon tehdejší celní služby. Od prvních dnů po říjnu 1918 intenzivně pracoval na novém celním zákonu, který byl vyhlášen, včetně prováděcího nařízení, v roce 1927. Podílel se také na úpravách obchodně politických vztahů republiky směrem k zahraničním státům.

V roce 1932 se stal funkcionářem v devizové komisi a jeho cenných zkušeností stát využíval v době hospodářské krize, kdy komise usměřovala dovoz zboží do Československé republiky. V roce 1934 vznikla Československá obilní společnost, kde působil jako vládní komisař. Tuto funkci zastával i po 1. lednu 1935, kdy odešel do výslužby, a to až do roku 1939.

Kolegové ze spolku Československých celních úředníků v článku sepsaném při příležitosti jeho odchodu do výslužby vzpomínají na jeho nezlomnou energii, duševní i fyzickou svěžest, charakteristický jiskrný pohled a pevný krok, a k jeho životopisu přikládají tuto vzpomínku:

„Bylo to 15. května 1928, kdy meškali jsme návštěvou našich bratrů – kolegů jugoslávských. Pluli jsme po slovanském Jadranu a přistáli jsme právě v Sušaku. Po skončeném oficiálním a srdečném uvítání byli jsme uvedeni do hotelu Jadran k malému odpočinku. Ale to nesměli bychom býti Češi a nesměli bychom býti u moře. Ve slané vodě hledali jsme osvěžení nejdříve. Žel, voda však byla ještě hodně studená a tak většina z nás stála po kotníky v mořském příboji neb třela si paže a nohy, ba snad jektali jsme všichni zuby. V tom náhle uslyšeli jsme pád do vody a ve vlnách uzřeli neohroženého plavce, jak mocnými tempy rozrází studené vlny. K našemu údivu poznali jsme, že tímto plavcem, který nás mladé všechny zahanbil, byl stařešina naší výpravy – Emil Martinec. Rádi na tento okamžik vzpomínáme.“ (pozn.: v popisované době mu bylo 59 let.)

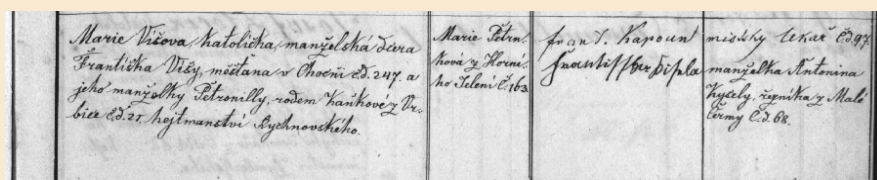
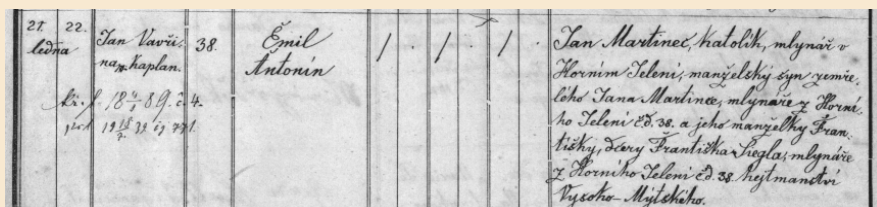
JUDr. Emil Martinec plnil všechny svěřené úkoly s krajní svědomitostí. Jeho vynikající odborné znalosti se setkaly s uznáním nejen v Československu, ale také za hranicemi našeho státu. Pro svoji nestrannost, smysl pro spravedlnost, vládčnost, pracovitost a přátelskou povahu byl velmi oblíben u svých spolupracovníků.

„Věřu, stokrátě nám zástupcové finančního úřadnictva jiných kategorií záviděli náš poměr k němu. Kde a kdy mohl pomáhati, pomohl, třeba naše audience u něj vyžadovaly vždy jen nová a nová vydání pro celní či finanční správu.“

Vytvořiti tisíce kilometrů dlouhou celní hranici namnoze úplně novou, bylo dílem, které popisovati, vyžádalo by si celý ročník tohoto časopisu (pozn.: Celní věstník, č. 1, rok 1935). A přece dnes při odchodu z činné služby může se pan odborový přednosta dívati s uspokojením na své dílo, neb celní úřadnictvo je spokojeno. Pokud se jeví ještě dnes určité nedostatky, pak odstranění jich vymykalo se jeho pravomoci nebo patří době, kterou dnes označujeme prostě krizí.“

JUDr. Emil Martinec zemřel dne 30. listopadu 1945.

Emil Martinec, nar. 21. ledna 1869 v čp. 38 (později Valachův mlýn)

Národní listy 10.10.1870

— Oheň. Dne 7. t. m. v noci vyhořel v Horním Jelení mlýn p. Jana Martince. Škoda jest značná.

Horní Jelení čp. 38
– mlýnská usedlost a její majitelé:

- kolem roku 1790 František Wassermannel
- kolem roku 1850 Martinovi Jan a Františka
- 1864 Martinec Jan a Marie
- 12. 5.1887 Špaček Václav a Anna
- 24. 6.1902 Špaček Václav a Marie
- 7. 5.1914 Valach František a Božena
- 17.10.1918 Valachová Františka

Národní listy 29.5.1884

M l ý n
bezprostředně u městečka ležící, v úrodné krajině, nově z tvrdého materiálu stavěný, na stálé, své vlastní vodě, o jednom novém a jednom starém složení a jablečkou, s 12 měrami dobrých pšeničných pozemků, s 5 měrami znamenitých luk a 8 měrami úrodné zahrady, v které se léčivý pramen nalezá a snadně se nechá za léčivé lázně upravit, prodá se z volné ruky za příčinou rodinných poměrů. Blíže sdělí z ochoty majitel Jan Martinec v Horním Jelení. 1552

Poznámka:
V mlýně Václava Špačka se od roku 1888 konala shromáždění Evangelické církve helvétského vyznání (dnešní Českobratrské církve evangelické) vedené faráři Ivanem Fleischerem a Josefem Čapkem z Třebechovic. Oficiální založení Kazatelské stanice bylo až v roce 1896.

Národní listy 6.5.1899

Osobní z Moravy. Od finančního ředitelství zemského v Brně jmenováni byli finanční koncipisté Emil Martinec, Erich Rehwinkel a Jonáš Stössler finančními komisary v 9. třídě. Od vrchního soudu

Národní listy 2.3.1926

Seznam zboží, z něhož se vybírá daň z obrátu při dovozu z celní ciziny nebo paušál za daň z obrátu a daň přepychovou. Sestavil dr. Emil Martinec, sekční šef min. financí a dr. Boh. Novotný, odb. rada v min. financí. Nákladem Tiskových podniků Ústředního evazu čsl. průmyslníků. Cena Kč 12.—. Expedice: Praha II., Palackého ul. 11.

Národní politika 11.3.1926

= Seznam zboží, z něhož se vybírá daň z obratu při dovozu z celní ciziny nebo paušál za daň z obratu a daň přepychovou. Sestavili: Emil Martinec a dr. Boh. Novotný z ministerstva financí. Seznam obsahuje druh zboží a daňový základ dle stavu 19. února 1926 s příslušnými vysvětlivkami. Připojen je abecední rejstřík, sestavený dle jednotlivých druhů zboží. Vydali Tiskové podniky Ústředního svazu čsl. průmyslníků.

Národní listy 11.7.1928

Přípravné práce pro veřej. skladiště v Praze.

I tu musím veřejně poděkovati těm, kteří s takovou radostí a chutí pustili se s námi do práce. Byli to pp.: Emil Martinec, sekční šéf min. financí, Václav Staněk, vrch. odb. rada

Národní listy 3.4.1931

= Jihoslovanská vyznamenání členům čs. delegace pro sjednání obchodní smlouvy. U příležitosti podpisu celně-tarifní obchodní smlouvy mezi Jugoslavií a Československem odevzdal jihoslovanský ministr obchodu Juraj Demetrovič členům čs. delegace tato vyznamenání: Předseda čs. delegace odb. přednosta ministerstva zahraničí dr. Julius Friedmann byl vyznamenán řádem Jihoslovanské Koruny II. tř. Řádem Sv. Sávy II. tř. byli vyznamenáni odb. přednosta min. zemědělství dr. Ludvík Pazderka, odb. přednosta min. financí Emil Martinec, odb. přednosta min. železnic

Národní listy 14.11.1934

Odborový přednosta Martinec na odpočinek. Přednosta celního odboru min. financí Emil Martinec podal před časem žádost o pensionování a odejde patrně koncem roku na odpočinek. Jedná se o to, aby nadále zůstal vládním komisařem Čs. obilní společnosti. Šéfem celního odboru bude patrně min. r. dr. Dvořák.

Lidové noviny 14.11.1934

Odborový přednosta Emil Martinec na odpočinek. Přednosta celního odboru ministerstva financí, odborový přednosta Emil Martinec odejde asi koncem roku na odpočinek, jak o to požádal před několika měsíci. Přednostou celního odboru bude asi ministerský rada dr. Dvořák. MP

Národní listy 1.6.1937

Na fond dr. Karla Kramáře

Emil Martinec, odb. přednosta v. v.,
Praha 200.—

Celní zákon ze dne 14. července 1927, č. 114 Sb. z. a n., prov. nařízení k němu ze dne 13. prosince 1927, č. 168 Sb. z. a n. a návod (výnos ministerstva financí ze dne 24. ledna 1928, č. 8212, č. 1 věstníku ministerstva financí) s poznámkami.

*Poznámka. Ustanovení celního zákona jsou tištěna výraz-
ným tiskem; k nim jsou systematicky připojena menším tis-
tiskem ustanovení prováděcího nařízení k němu. Ustanovení
k němu jsou v řádkách se sračkou, označených vlevo
příznakem, pokud není jinak vyznačeno - ihned v
celním nařízení. Pod čarou um-
ísťují k vládnímu návrhu
celního zákona*

Martincův celní zákon z roku 1927

Celně právní poměry v tehdejší Československé republice doznaly podstatné nové úpravy celním zákonem, který byl schválen plénem Poslanecké sněmovny dne 14. července 1927 pod číslem 114 Sbírky zákonů a nařízení. Prováděcí nařízení k němu bylo projednáno dne 13. prosince téhož roku pod číslem 168 Sb., s účinností od 1. ledna 1928. Kromě toho dostaly celní úřady ještě podrobnější pokyny k provádění nového celního práva, tzv. „Návod“, publikovaný ve Věstníku ministerstva financí č. 1/1928, jehož přílohy obsahují též vzory tiskopisů, které byly používány v další celní službě.

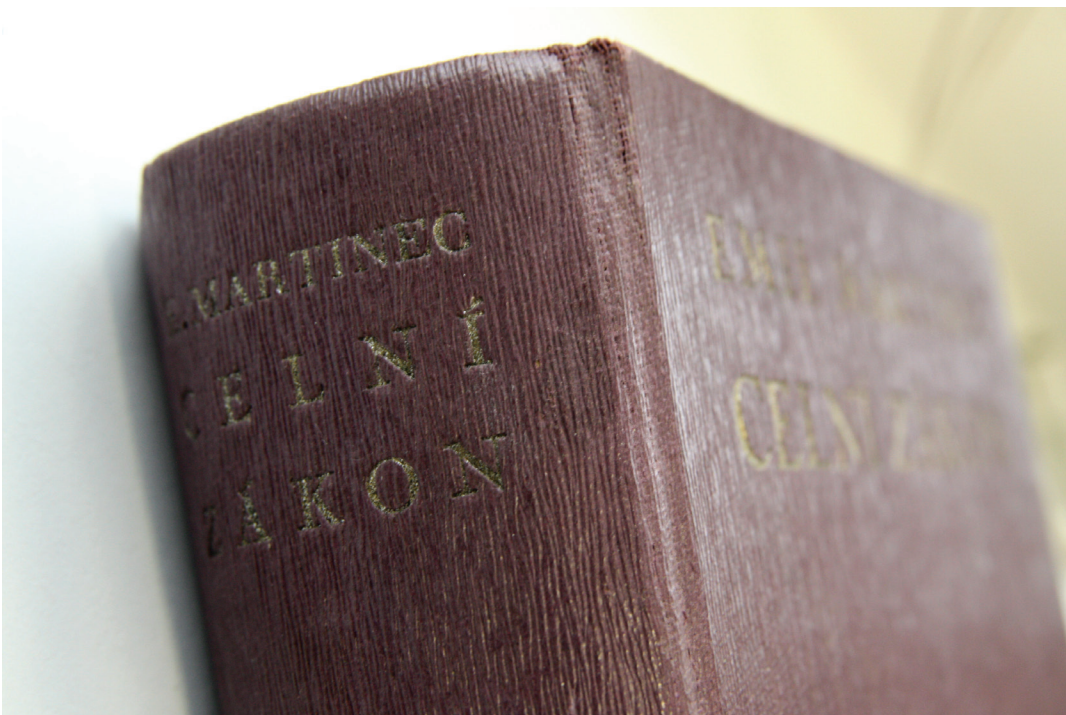
V předmluvě k celnímu zákonu vysvětluje jeho tvůrce JUDr. Emil Martinec základní principy placení cla, popisuje krátce historii výběru celních dávek a popisuje samotný vznik, proces schvalování a základní zásady celního zákona:

„Clo vzniklo z dávek soukromoprávních, které vybíraly vrchnosti od cestujících osob a kupců za používání spojovacích prostředků, jako cest, mostů, brodů apod. Dokud byla účelem těchto dávek pouze jakási náhrada za náklad na zřízení a udržování spojovacích prostředků, a dokud byly vybírány jen z dopravních prostředků (hlavně povozů) a nepřihlíželo se ke druhu a jakosti dopravovaného zboží, měly dávky povahu mýta. Jakmile však dávky vzrostly tak, že daleko převyšovaly náklad věnovaný na zřízení a úpravu cest a byly vybírány ze zboží, nikoli z pouhých dopravních prostředků, staly se dávkou veřejnou, již lze nazývat clem.

Se clem setkáváme se již ve starověku u Řeků a Římanů, kteří je vybírali ze zboží v přístavech pro námořský obchod určených.

V Čechách bylo vybírání cla již v X. století vyvinuto, jak o tom svědčí celnice při hradech děčínském, litoměřickém, mělnickém, domažlickém a jiných. Ve 13. století byl značný počet celnic, z nichž nejvýnosnější byla celnice na Zlaté stezce u Volar. I na jiných cestách byl výtěžek cla značný, hlavně v jižních Čechách, kudy bylo přiváženo vzácné zboží z krajín podunajských a východních.

Od roku 1616 souvisí celnictví zemí Koruny české s celnictvím Rakouska. V té době vybíralo se clo z dováženého zboží na hranicích jednotlivých zemí a celní důchodek byl spravován samostatnými zemskými správami. Tento stav trval až do r. 1775, kdy Marie Terezie spojila země rakouské se zeměmi Koruny české, s Haličí a Bukovinou v jeden správní celek. Za císaře Josefa II. byl vydán všeobecný celní řád (třicátkový řád ze dne 2. ledna 1788), upravující celní právo a celní řízení. Tento řád nahrazen byl pro rakouskou část monarchie celním a monopolním řádem ze dne 11. července 1835, kterým byla značně zmírněna přísná ustanovení všeobecného celního řádu; v uher-ské části monarchie zůstal však třicátkový řád v platnosti až do rozpadnutí říše rakousko-uherské v r. 1918.

Jmenované celní řády a vůbec celní předpisy byly často doplňovány, měněny a upravovány, nebylo však vždy dbáno toho, aby se tak dělo systematicky. Tímto postupem stal se celek celních předpisů nepřehledným, ba někdy si i odporujícím. Proto byla již v Rakousku připravována nová úprava celního práva, k jejímuž provedení však již nedošlo.

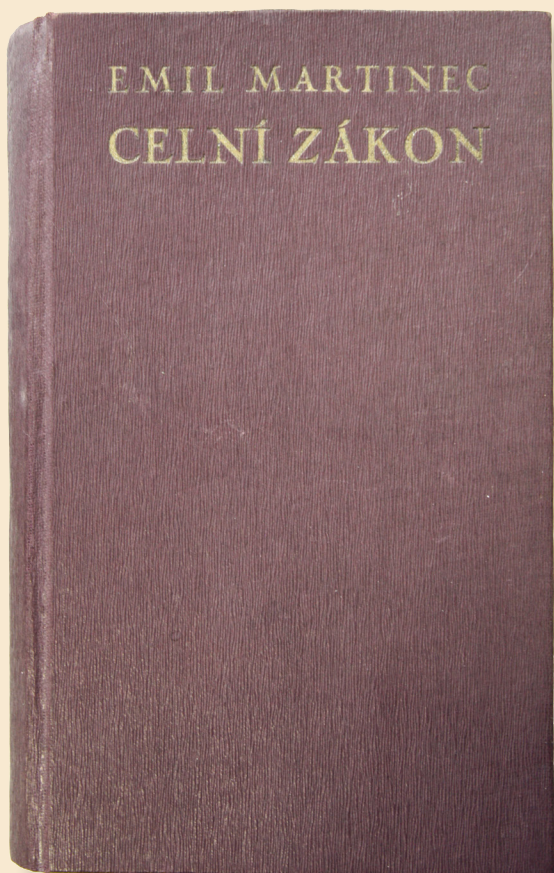
Při vzniku samostatného Československého státu zdělila tudíž jeho finanční správa tento stav a musila první čas pouze upravovati nejnnutnější věci, jsouc přesvědčena od počátku o neudržitelnosti zděděného stavu. Proto již počátkem roku 1920 začal jsem s přípravnými studii pro nový celní zákon. Práce pokračovala pomalu a mnohdy celé týdny jsem se k jejímu pokračování nedostal, zahrnut jinou naléhavější prací, takže teprve roku 1924 dokončil jsem referentský návrh celního zákona.

O tomto návrhu byla provedena v r. 1925 rozsáhlá expertisa, pak byl prodebatován a upraven v meziministerských poradách a předložen ministrem Drem Karlem Englišem ministerské radě ku schválení. Ministerská rada schválila návrh ve svém sezení, konaném dne 7. května 1926, s nepatrnými změnami, jež přineslo ještě připomínkové řízení, a předložila jej k ústavnímu projednání Senátu Národního shromáždění. V Senátě byl vládní návrh přidělen výboru národohospodářskému a ústavně-právnímu, v nichž však přišel na pořad jednání teprve v podzimním zasedání, ježto hladina politického života byla rozvířena návrhem celní koalice na zavedení a zvýšení cel na zemědělské a některé průmyslové výrobky. Zprávu o vládním návrhu podali senátor Dr. Jan Rozkošný ve výboru národohospodářském a senátor Dr. Luděk Krupka ve výboru ústavně-právním. Souhlasný návrh těchto výborů byl schválen Senátem v 63. schůzi konané dne 24. února 1927 a usnesení bylo odevzdáno Poslanecké sněmovně dne 11. března 1927.

V Poslanecké sněmovně bylo usnesení Senátu přiděleno výboru pro živnosti, průmysl a obchod a výboru ústavně-právnímu a v nich poslancům Dru Josefu Zadinovi a poslanci Dru Jánů Hallovi jako referentům. Projednání usnesení Senátu setkala se v Poslanecké sněmovně s obtížemi a již již se zdálo, že budou navrženy změny a usnesení vráceno Senátu. Tyto potíže byly způsobeny ochrannými požadavky producentů chmele, pak úchylnou dikcí v § 7 o antidumpingové klausuli od dikce obsažené v zákoně ze dne 22. června 1926, čís. 109 Sb. z. a n. (slova „mohou býti“ měla býti nahrazena slovem „budtež“) a konečně požadavkem, aby ustanovení § 3 předústavního zákona ze dne 20. února 1919, čís. 97 Sb. z. a n. byla zachována v platnosti. Tyto překážky byly konečně odstraněny v osmičce koaličních stran dne 30. června 1927, a tak byla uvolněna cesta ke schválení usnesení Senátu. Toto usnesení bylo přijato v nezměněném znění dne 11. července 1927 oběma nahoře jmenovanými výbory a schváleno plnem Poslanecké sněmovny dne 14. července 1927.

Celní zákon byl vyhlášen ve Sbírce zákonů a nařízení pod číslem 114/1927.

Tímto zákonem upravuje se jen jedna stránka celnictví jako souboru práv-

ních norem vztahujících se k ukládání a vybírání cla při oběhu zboží ze státu do státu, a to celní správní právo, kdežto druhá stránka, týkající se hospodářského účelu a funkce cla, dochází výrazu v celním sazebníku stanovícím výši cla. Z důvodů praktických upouští se zpravidla od toho upravovati celou látku jedním dílem zákonodárným a látka dělí se zpravidla ve dvě díla: celní zákon, jehož ustanovení jsou trvalejší povahy, nejsouce odvislá od politických vlivů a hospodářských poměrů, a celní sazebník, jehož ustanovení stojí v popředí zájmů politických a nejsou dána jen na vůli domácímu zákonodárství, nýbrž jsou odvislá od úmluv s cizími státy, jež způsobují tu větší, tu menší změny příslušných ustanovení.

Náš celní zákon jest zákonem rámcovým a obsahuje jen základní právní

pravidla, jichž vybudování ukládá vládě. Jest to nezbytno, neboť hospodářský život stále se mění, takže se mnohdy za krátkou dobu objeví, že ustanovení, která byla pokládána za nejmodernější, jsou zastaralá a tíživá, že nevyhovují požadavkům doby a pokrokům učiněným v dopravní technice a že brzdí bez přičiny vývoj obchodních styků.

Ze zákona byly proto vyloučeny předpisy, upravující formální postup při celním řízení a vnitřní službu celních úřadů, aby mohly býti – jakmile se ukáže toho potřeba – rychle změněny a požadavkům doby a vývoji dopravy přizpůsobeny. Tyto předpisy byly vydány vládním nařízením ze dne 13. prosince 1927, čís. 168 Sb. z. a n. a návodem k němu ze dne 24. ledna 1928, č. 1/1928 věstníku ministerstva financí.

Stěžejní zásadou zákona jest, že se celní řízení vykonává na návrh strany, t.j. osoby, která má zboží v moci nebo jest oprávněna celní správě navrhovati, jakému druhu celního řízení má býti zboží podrobeno. Osoba, které celní úřad oznámí jako navrhovateli celního řízení celní pohledávku (částku, již vyměřil), jest poplatníkem. Oznámením celní pohledávky vznikne mezi státem a poplatníkem osobní závazek platiti vyměřenou celní pohledávku. Poplatník má ovšem právo požadovati, aby, jakmile zaplatí celní pohledávku a splní podmínky stanovené jinými předpisy, bylo mu zboží vydáno. Při tom charakter celního řízení spočívající v návrhu vybudovává se ještě dále, takže se straně dává možnost s celním zbožím volně nakládati před zaplacením celní pohledávky v mezích celního zákona.

Další zásadou a úchylkou od dřívějších ustanovení jest, že pouhým přestupem celní hranice nevzniká ještě povinnost platiti clo ze zboží, nýbrž že přestup celní hranice zakládá pouze nárok státu na celní projednání zboží a na celní pohledávku, která bude při něm případně vyměřena t.j. že zakládá celní závaznost, dokud příslušný celní úřad nezjistí, že jest zde nárok a kolik činí tento nárok nebo že nároku zde není. Toto právo projevuje svůj účinek též v tom, že stát může si jej zajistiti zadržením věcí, nedbaje práv třetích osob ke zboží“.

K jednotlivým hlavám celního zákona

Zákon upravoval pouze část celnictví, která zahrnovala organizaci celní správy, celní řízení a trestní celní právo. Obecně lze konstatovat, že upravoval postupy pro přestup zboží přes státní hranici a postup při jeho vylívání. Tehdejší terminologie hovoří o úpravě celního správního práva novým celním zákonem. Druhá část celní oblasti, účel hospodářský a funkce cla, byly upraveny celním tarifem v sazebníku.

Celý celní zákon obsahoval sedm hlav, avšak vlastní správní právo bylo upraveno jen v prvních pěti hlavách.

V hlavě I. (§§ 1–8) bylo především vytyčováno právo Československého státu vybírat clo z dováženého a vyváženého zboží. Byly zde vymezeny základní pojmy celního práva: celní území, svobodné území, celní jednotka, celní vyluka, celní přípojka, pohraniční pásmo, pohraniční styk a pohraniční hospodářství a dále pojmy zboží, clo, celní sazebník a vysvětlivky k němu, pojmy strany, poplatník cla, celní pohledávky a celní zboží. Clo bylo definováno jako dávka, která se vybírá podle ustanovení celního sazebníku z dováženého zboží (dovozní clo) nebo vyváženého (vývozní clo). Hlava I. obsahovala zásadu, že styk s celní cizinou (dovoz a vývoz) je volný, a stanovila, z jakých důvodů může být výjimečně dovoz nebo vývoz omezen nebo zakázán. Obsahovala také ustanovení o odvetných opatřeních v případě, že by jiný stát ukládal na československé zboží nepříznivější cla než na zboží z jiných států nebo nespravedlivě ztěžoval dovoz nebo průvoz zboží; a klausuli antidumpingovou.

Hlava II. (§§ 9–20) upravovala organizaci celní správy a vymezovala oprávnění orgánů. Nejvyšším úřadem celní správy zůstalo ministerstvo financí, které spravovalo celní důchodek a vykonávalo nejvyšší dozor v oblasti celnictví. Mezi nižší správní úřady patřily okrskové celní správy a těm byly podřízeny celní úřady vyměřující, výkonné a složka finanční stráže.

Zabývala se rovněž prováděním ústavního zákona o ochraně svobody osobní a domovní v případech zásahů orgánů celní správy a upravovala povinnost jiných veřejných úřadů spolupracovat s orgány celní správy. Byl zde také upraven poměr zaměstnanců veřejných dopravních podniků k celní službě.

OBSAH CELNÍHO ZÁKONA.

I. Zásady a základní pojmy.

	Stránka
1. Celní důchodek	23
2. Celní území; svobodné území; celní pohraniční pásmo	24
3. Pohraniční styk; pohraniční hospodářství	29
4. Styk s celní cizinou	33
5. Clo	35
6. Celní sazebník	38
7. Odvetná opatření	40
8. Strana; poplatník; celní pohledávka; celní zboží	42

II. Organizace celní správy a zařízení celního dozoru.

9. Nejvyšší úřad celní správy	44
10. Okrskové celní správy	46
11. Celní úřady	50
12. Finanční stráž	61
13. Všeobecná oprávnění finanční stráže k ochraně celního důchodku	64
14. Zvláštní oprávnění orgánů celní správy	68
15. Zadržení a vzetí do vazby	70
16. Prohlídka místností a osob	72
17. Zvláštní oprávnění při celním dozoru	76
18. Oprávnění orgánů celní správy u některých druhů dopravy	78
19. Součinnost veřejných úřadů a orgánů v celní službě	79
20. Poměr zaměstnanců veřejných dopravních podniků k celní službě	81

III. Celní řízení.

1. Všeobecná ustanovení.

Hlava III. (§§ 21-83) pojednává o celním řízení a byla rozdělena na tři oddíly.

První obsahoval všeobecná ustanovení o místním a časovém omezení přestupu celní hranice, o povinnosti dodat zboží celnímu úřadu k celnímu řízení, o celní prohlídce, o omezeních a zostřené dozor v pohraničním pásmu a celním vnitrozemí. Byly zde definovány pojmy celních a vedlejších cest včetně určené doby, ve které bylo povoleno přestupovat státní hranici. Zákonem byla uložena také povinnost přihlásit zboží pohraničnímu celnímu úřadu k celnímu řízení a stanovena zásada, že celní řízení může být vykonáno jen na návrh strany na základě písemné či ústní prohlášky. Druhá část upravovala povinnosti celního úřadu a kontrolované osoby při vnější a vnitřní celní prohlídce; kontrolovaný měl pomáhat, celní úřad pak potvrdit, že bylo celní řízení provedeno a vyměřená celní pohledávka zaplácena, zajištěna nebo „poshověna“.

Ve druhém oddílu byly uvedeny právní formy celního řízení – vyclívání, poukazování, uskladňování, záznamní styk, přepravní styk a dovozní styk s celní výhodou. Ustanovení o vyclívání byla stručná a obsahovala jen základní právní pravidla. U poukazování (odkazoval-li celní úřad zboží pod celním dozorem k dalšímu celnímu řízení u jiného celního úřadu) zůstalo v platnosti rozlišení mezi poukazováním odpovědkou a poukazováním průvodkou. Uskladňování zboží bylo upraveno podrobnějšími ustanoveními. Zákon dělil sklady na veřejné a soukromé a dále na úřední a samostatné. Ve veřejných skladech mohly skladovat celní zboží obě strany, v soukromých celních skladech pouze osoba, které bylo skladování povoleno. Celní sklady mohly být zřizovány pouze v sídlech celních úřadů. Zboží uskladněné ve veřejném celním skladu muselo být pojištěno proti ohni a proti vloupání. Významnou novinkou u záznamního styku byla povinnost platit snížené clo, pokud by takové opatření vyžadovaly hospodářské poměry.

Třetí oddíl této hlavy upravoval celní řízení v poštovní, železniční, vodní a letecké dopravě.

V hlavě IV. (§§ 84-109) se hovořilo o platební povinnosti při vzniku závazku uhradit nebo zajistit clo a ostatní veřejné dávky, které byly vybírány při celním řízení. Hlava byla rozčleněna do sedmi oddílů, ve kterých bylo pojednáváno o vzniku platební povinnosti, rozsahu, splatnosti a posečkáni celní pohledávky, o zániku platební povinnosti, o zástavním právu a osobním ručení za celní pohledávky, o upuštění od výběru cla, o vrácení cla a o použití celních předpisů na jiné daně a dávky, které byly vybírány ze zboží při celním projednávání.

IV. Povinnost platit clo.

1. Vznik platební povinnosti.

§ 84. Jak vzniká platební povinnost	272
§ 85. Okamžik vzniku platební povinnosti	273
§ 86. Vliv povahy a stavu zboží na vznik platební povinnosti	274
§ 87. Vliv osobních okolností a určení zboží na vznik platební povinnosti	274

2. Rozsah platební povinnosti.

§ 88. Okamžik rozhodný pro výměru celní pohledávky	318
§ 89. Stav zboží rozhodný pro výši celní pohledávky	318
§ 90. Výklad o sazební příslušnosti zboží	319
§ 91. Vyměřovací měřítko	321
§ 92. Vyměrování celní pohledávky podle ceny	321
§ 93. Vyměrování celní pohledávky podle jiných měřítek	324
§ 94. Zaokrouhlení celní pohledávky	343
§ 95. Oprava nebo dodatečné vyměření celní pohledávky	343

3. Splatnost a poshovění celní pohledávky.

§ 96. Splatnost celní pohledávky	345
§ 97. Celní úvěr	347
§ 98. Úroky z prodlení	365

4. Ručení za celní pohledávku.

§ 99. Zástavní právo	365
§ 100. Osobní ručení	366

5. Zánik platební povinnosti a vymáhání celní pohledávky.

§ 101. Jak zaniká platební povinnost	367
§ 102. Promlčení	368

§ 103. Prominutí celní pohledávky z důvodů slušnosti	369
§ 104. Vymáhání celní pohledávky.	369

6. Upuštění od vybrání cla nebo vrácení cla.

§ 105. Zpětný dovoz a vývoz zboží	370
§ 106. Vrácení cla v jiných případech	376

7. Daně a jiné dávky; poplatky a výlohy.

§ 107. Skladné	376
§ 108. Daně a jiné dávky	378
§ 109. Poplatky a výlohy	382

V. Opravné prostředky.

§ 110. Stížnosti do výměry celní pohledávky	389
§ 111. Ostatní právní stížnosti	394
§ 112. Společná ustanovení	397

VI. Trestní ustanovení.

1. Všeobecná ustanovení.

§ 113. Trestné činy.	400
§ 114. Pokus	401
§ 115. Účast na celních přestupcích	401
§ 116. Souběh několika trestních činů	401
§ 117. Tresty	402
§ 118. Trest na svobodě	402
§ 119. Pokuta	402
§ 120. Náhradný trest na svobodě	403
§ 121. Zabavení	403
§ 122. Propadnutí	403
§ 123. Samostatné propadnutí	404
§ 124. Ručení třetích osob	404
§ 125. Jak se uplatňuje ručení třetích osob	405
§ 126. Věcné ručení	405
§ 127. Vybrání celní pohledávky, pokuty a útrat . .	406
§ 128. Promlčení	406

2. Celní přestupky.

§ 129. Podloudnictví ze zakázaným zbožím	407
§ 130. Podloudnictví ze zbožím podléhajícím clu . .	407
§ 131. Závažnější případy podloudnictví	408
§ 132. Trestní celní dozor	409
§ 133. Celní zatajování	410
§ 134. Nadržování podloudnictví	410

Hlava V. (§§ 110-112) v základních rysech upravovala správní řízení o stížnostech do výše celní pohledávky stanovené celními úřady a do jiných rozhodnutí úřadů nebo orgánů celní správy. Pro řízení o stížnosti byly ustaveny pouze dvě instance, mělo tím dojít ke zjednodušení celního správního řízení.

Hlava VI. (§§113-138) zahrnovala trestní ustanovení. Trestné činy byly rozlišovány na celní přestupky (podloudnictví, zatajování, nadržování, ztěžování celního dozoru a ohrožování celního důchodku) a celní nepořádnosti. V oblasti formálního trestního práva se celní zákon omezoval pouze na nejnútnejší změny a ponechával dosavadní stav až do nové úpravy trestního práva důchodkového.

V hlavě VII. (§§ 139-141) figurovala ustanovení o účinnosti a provedení zákona, derogační klausule a v souvislosti s vytvořením nových státních hranic na jihu československého území obsahovala závěrečná hlava také zmocnění pro ministra financí o vyvlastnění a odstranění zařízení, která se nacházela v pohraničním pásmu a znesnadňovala přehlednost celní hranice a kontrolu oběhu zboží v této oblasti.

Celní zákon vstoupil v účinnost 1. ledna 1928. Tímto dnem zároveň pozbyla účinnosti všechna ustanovení upravující celní právo vyjma ustanovení, jimž zákon vyhradil další platnost. Došlo ke sjednocení celního práva v Československé republice, které se dosud zakládalo na dvou podle různých zásad vybudovaných základních zákonech.

Československý celní zákon z roku 1927 byl ve světovém měřítku jedním z nejmoderněji koncipovaných celních zákonů a splňoval úkoly fiskálního i ochranného pojetí cla. Lze bez nadsázky konstatovat, že v dějinách celnictví zaujímá místa nejvyšší.

Služební stejnokroj celních úředníků v předválečné ČSR

Při nošení služebního stejnokroje v období předválečné Československé republiky se celní úředníci řídili ustanoveními vládního nařízení ze dne 20. dubna 1923 č. 89 Sb. a vládního nařízení ze dne 22. července 1932 č. 132 Sb.

Jejich povinností bylo oblékat služební stejnokroj ve službě, ale mohli ho nosit také na cesty do služby a při návratu z nich. V ostatních případech pouze tehdy, vyžadovala-li to povaha nebo zájem služby z jiného důvodu. Stejnokroj se pořizoval na míru ve specializovaných obchodech tzv. „Oděvnách“. Úředník si ho plně hradil ze svého platu.

Velká pozornost se věnovala nejen pečlivému udržování výstrojních součástí, ale také služební zdvořilosti. Ve služebním stejnokroji bylo nepřipustné například nakupovat, před deštěm se chránit deštníkem, tlačit kočárek a hlavně kouřit na veřejnosti. Pozdrav ve stejnokroji se podával zdravicí zdviženou pravou rukou obrácenou dlaní dopředu k pravé straně čepice tak, že se konce prstů dotýkaly jejího štítku.

Výstroj tvořily následující součástky: čepice, blůza, dlouhé kalhoty, plášť (případně pláštěnka), rukavice a poboční zbraň se štrápcem, rukavice a černé boty. Čepice byla vyrobena z jemného sukna tmavozelené barvy.

Dýnko bylo kulaté, vystřižené z impregnované látky a zepředu dozadu sklopené. Spodní část svršku byla vpředu 5 cm a vzadu 4 cm vysoká. Na přední spodní části čepice byl připevněn zlatený kovový státní znak. Kolem něho byl po obou stranách umístěn zlatý emblém z lipových listů. Čepice byla kolem dokola přepásána zlatou šňůrou. Po stranách se nacházely knoflíčky. Tmavozelená blůza se skládala ze dvou předních částí, z dvojdílné zadní části a čtyř dovnitř našitých kapes. Otvory překrývaly patky, které se zapínaly na knoflíčky se

státním znakem o průměru 16 mm. Na pravé přednici bylo 7 knoflíků se státním znakem o průměru 22 mm, na zádi rozperek. Vpředu na obou koncích límce byly přišity sametové světlezelené výložky s příslušným hodnotním označením. Okraj výložek lemovalo sukno stejné barvy výložek. V horní části výložky byl přišit hladký knoflíček.

ČS. FINANČNÍ STRÁŽ A CELNÍ ÚŘEDNICTVO.

Odznaky na čepice

pro úředníky z tombaku, raž. zlat. 1 kus Kč	1.10
pro zřízence, čekatele a pomocné zřízence z alpakky ražené, stříbřené . . . 1 „	Kč —.90
Monogramy na límce FS, kovové, imitace vyšívání, větší druh, zlatené . . . 1 „	Kč —.70
z alpakky, stříbřené . . . 1 „	Kč —.65
tytéž monogramy, menšího tvaru, zlatené . . . 1 „	Kč —.65
z alpakky, stříbřené . . . 1 „	Kč —.60

Výložky na blůzu a plášť, zhotovené podle předpisu, z la. egalisačního sukna, barvy zelené, se zlatem vyšíváními monogramy FS . . . 1 pár Kč	7.—
pro vrchní inspektory se zlatem vyšíváními monogramy FS a zlatem vyšitou lemovkou . . . 1 „	Kč 14.—
tytéž se zlatem vyšíváními monogramy FS a našitou zlatou drátěnou lemovkou . . . 1 „	Kč 9.—
výložky bez monogramů . . . 1 „	Kč 2.60
Zlatá lemovka drátěná na výložky, 2 mm široká . . . 1 metr	Kč 1.60

Výložky pro respicienty, dozorce a čekatele, se stříbrem vyšíváními monogramy FS . . . 1 pár Kč	6.—
tytéž s vyšíváními monogramy a vyšívání stříbrnou lemovkou, pro přednosty výkon. úřadů . . . 1 „	Kč 13.—
tytéž, však s našitou stříbrnou, drátěnou lemovkou . . . 1 „	Kč 8.—
Stříbrná lemovka drátěná, na výložky, 2 mm široká . . . 1 metr	Kč 1.40
Monogramy RCS na rukávy, kovové, větší druh podle vyobrazení, imitace vyšívání, zlatené . . . 1 kus	Kč 1.10
stříbřené . . . 1 „	Kč 1.—

Čepicový odznak.

Monogram na límce větší druh.

Monogram na rukávu (velký druh).

TOVÁRNA NA ODZNAKY A STEJNOKROJNÍ SOUČÁSTKY

KARNEŠ & KYSELÝ

UMĚLECKÉ RYTČECTVÍ

PRÁHA-ŽIŽKOV

Husova tř. č. 46 n.

Telefon 257-35

Vlastní výroba umělého vyšívání.

Založeno v. 1905. Pšst. spoř. v Praze č. 71723.

Celní mečřík

Podle vládního nařízení ze dne 22. 7. 1932 o služebním stejnokroji celních úředníků tvořil součást výstroje celní mečřík jako poboční zbraň přes plášť nebo blůzu na levé straně těla. Čepel byla rovná, leštěná, v horní části vyběhala ve stopku, která ji spojovala s jílcem. Jílec sestával z rukojeti, příčky a hlavice. Rukojeť byla bronzová, po obou stranách vyzdobená perleťovým vyloženkem, v němž byl ve středu na vnější straně umístěn malý státní znak. Příčka byla rovněž bronzová a hlavice po stranách zdobená lipovými lístky. Končila lví hlavou, do jejíž tlamy byl vsazen kroužek; protahoval se jím třápec, který byl zhotoven z lesklých zlatých pramének. Je však zdokumentovaná verze mečříku, kde je zobrazen lev s poměrně malou hřívou - vypadá spíše jako lví. Tato skutečnost byla pravděpodobně zapříčiněna způsobem výroby, celní mečříky vyrábělo více výrobců (např. Zinder -Vrkošovice, Hynek Hojtáš - Praha, Karel Kučera v Praze III).

Pochva byla kovová, v prostřední části povlečená tmavozelenou hlazenou kůží a ukončená pozlaceným kováním, zdobeným stylizovanými lipovými ratolestmi s plody. Na vnější horní části pochvy byl připevněn stylizovaný lipový list.

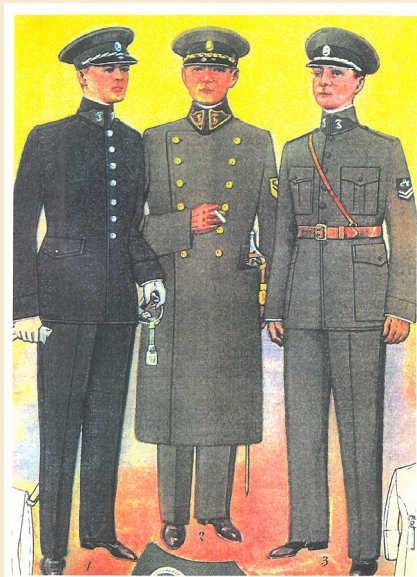
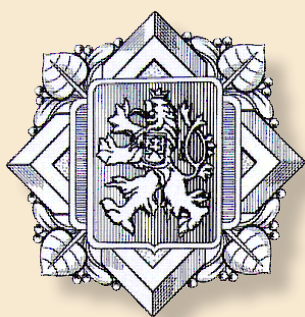
„Mečřík měřil 370 mm, čepel měla délku 245 mm a šířku 22 mm. Podle dobových inzerátů se daly v listopadu roku 1932 zakoupit v hotovosti za 297 Kč a v dubnu 1937 jejich cena dokonce klesla na 250 Kč. Zavedením celního mečříku do výstroje dosáhli celní úředníci plnohodnotný „důstojnický“ status státních složek té doby. V období let 1939 - 1945 byl používán úředníky celní správy Slovenského státu. Odebrán byl jen státní znak rukojeti na vnější straně. V poválečném období (1945 - 1948) nebylo zaznamenáno používání mečříku jako součásti stejnokroje celníků. Po 2. světové válce velkou část celních mečříků potkal smutný osud v tavících pecích. V 50. letech by odhalení jejich přechovávání bylo považováno za protispolečenskou činnost. Podle odborníků a sběratelů jde o jednu z nejkrásnějších chladných zbraní první ČSR, což odráží i jeho cena na sběratelském trhu. Někteří sběratelé se ho marně snaží zařadit do sbírky celý život, ale skutečnost, že je na světě zdokumentovaných cca 70 kusů Československého celního mečříku vz. 32, jim jejich snahu velmi sťažuje.“

mjr. Ing. Marcel Šuštiak

Finanční stráž československá

ČSR převzala po monarchii v roce 1918 systém ochrany hranice a s ním ozbrojenou složku finanční stráž. Základním právním předpisem se stal celní zákon vydaný pod číslem 114/1927 Sb. z. a n. Finanční stráž československá v něm byla definována jako ozbrojený a stejnokrojem opatřený sbor, jehož kázeň je přizpůsobena kázní vojenské a jenž je určen k tomu, aby střežil celní hranici, vykonával celní dozor na přechod osob a přestup zboží na celní hranici a hraničních vodách, aby zabraňoval celním přestupkům a objevoval je i konal pomocné služby u celních úřadů. Užití zbraně byla oprávněna jen v případech nutné obrany, aby odvrátila násilný útok, nebo nebylo-li možno jinak překonat odpor směřující ke zmaření jejich služebního výkonu. V celním pohraničním pásmu směla finanční stráž užití zbraně též proti osobám, které se nezastavily ani po opětovném vyzvání stráží, která dala najevo, že je stráž finanční.

Podle vládního nařízení č. 202/1930 Sb. z. a n., ze dne 19.12.1930, měla stráž spolupůsobit při vojenské obraně státních hranic. To bylo prakticky realizováno až po zřízení Stráže obrany státu v roce 1936 a začlenění příslušníků FS do praporů SOS.

Základní jednotkou bylo oddělení finanční stráže, zpravidla 4-5 oddělení tvořilo inspektorát finanční stráže. Řídicími orgány byla jednotlivá zemská finanční ředitelství v sídlech zemských úřadů. Oddělení byla umístěna při celních úřadech a sídlila ve stejných budovách, častěji však byla zřizována samostatně ve vlastních objektech a rozmístěna podél státní hranice hustěji než soustava celních úřadů. Finanční stráž náležela v nové republice do resortu ministerstva financí.

Vladimír Pohorský

Stráž obrany státu

Československo se ve druhé polovině třicátých let dostávalo do stále pevnějšího sevření nepřátelských režimů. Situace se komplikovala nejen ve vztahu s nacistickým Německem, ale také s Maďarskem a Polskem. Pro patnáctimilionový stát bylo doslova nemožné dlouhodobě hájit více než čtyři tisíce kilometrů dlouhou státní hranici. Čechoslováci přesto nerezignovali a začali usilovně pracovat na obranné doktríně postavené na linii pevnostních objektů. Zároveň bylo nutné zabezpečit hranice proti bleskovému úderu nepřítele bez předchozího vyhlášení války a zajistit urychlenou mobilizaci ve vnitrozemí.

Střední státní znak Československé republiky.

K odstranění byrokratických průtahů, které by mohly nastat v souvislosti s použitím strážních sborů při ohrožení státní hranice, bylo v roce 1936 vydáno vládní nařízení o Stráži obrany státu (SOS). Podle tohoto nařízení byl vytvořen nový strážní sbor, jehož úkolem byla ochrana neporušitelnosti státních hranic, nedotknutelnosti státního území a spolupůsobení při ochraně veřejného pořádku, klidu a bezpečnosti. Stráž mohla být pověřena také prováděním jiných úkolů souvisejících s jejím hlavním posláním, například též úkolů celní správy. Uvedené základní úkoly byly konkretizovány Organizačním řádem Stráže obrany státu a vydány v listopadu 1936. Prioritou pro jednotky Stráže měly být úkoly spojené s ochranou integrity území a státní hranice, konkrétně se jednalo o provádění trvalého střežení státní hranice a

utvoření prvního sledu, hájícího státní hranici při nepřátelských případech, vykonávání vojenské hlásné služby, střežení vojenských a jiných objektů podle určení vojenského velitelství, příprava vojenské obrany státní hranice, zejména spolupráce na přípravách pro ničení a zatarasování komunikací a spolupráce při branné výchově. Konkrétní opatření a metody boje jednotek Stráže byly uvedeny v předpise G-XI-2 „Vedení boje v pohraničí“.

Stráž obrany státu byla složena z příslušníků četnictva, policejních strážních sborů obecní stráž bezpečnosti a vojenských osob, z příslušníků finanční stráže a osob majících postavení jiné veřejné stráže, zaměstnanců státu, ústavů, podniků a fondů, kteří vykonávali strážní policejní nebo podobné služby. Celkový počet příslušníků stráže určovalo ministerstvo vnitra po dohodě s ministerstvem obrany a financí. Příslušníci stráže byli vojensky organizováni a vycvičeni; v roce 1937 proběhl výcvik 16 110 členů. Příslušnost ke Stráži obrany státu byla povinností bez možnosti odvolání.

Výzbroj a výstroj členů Stráže obsahovala odlehčenou krátkou pušku vz. 33, případně armádní pušku vz. 24, pistoli vz. 22, 24 nebo 27, tři granáty, 120 nábojů pro pušku a 24 nábojů pro pistoli (vždy na dva dny boje), plynovou masku vz. 35, přilbu vz. 32, případně vz. 28, dvě záložní dávky potravin (v každé z nich bylo 200 g sucharů, masová konzerva a dvě kávové konzervy po 40 g), doplňky jako například elektrickou svítilnu, lopatku s chránítkem, kapesní obvaz, přikrývku a podobně. Družstvo SOS bylo vyzbrojeno lehkým kulometem ZB vz. 26 s kadencí 550 ran za minutu, 1200 náboji, osvětlovací pistolí vz. 30 s 30 raketami.

Každý člen Stráže obrany státu měl podle nařízení povinnost složit přísahu v tomto znění:

„Přisáhám při všem, co jest mi svaté, a v plné shodě se svým svědomím a přesvědčením, že budu poslušen presidenta a vlády republiky Československé a všech svých velitelů a představených; přísahám, že budu bez odmluvy plnit jejich nařízení vždy a všude, i v nebezpečí, bez váhání a odporu, že svůj útvar neopustím, ale i život svůj ochotně dám na ochranu vlasti a za její svobodu; přísahám, že budu své druhy milovati, k nim věrně státi, v nebezpečí je neopustím, ale až do konce s nimi budu bojovati, jak mi káže mužná čest a vědomí povinností občanských. Tak přísahám.“

Jednotky Stráže obrany státu byly de facto v nevyhlášené válce již od 21. května 1938, kdy došlo k vyhlášení ostrahy hranic a částečné mobilizaci. Příslušníci Stráže bojovali s henleinovskými povstalci v září 1938 a své martyrium završili v březnu 1939, kdy byly ukončeny poslední boje československé branné moci a zbytků Stráže obrany státu na Podkarpatské Rusi.

Okresní hejtman v Bruntále Jan Brothánek o mužích sloužících vlasti v jednotkách Stráže koncem roku 1938 napsal:

„Nejsem povolán k tomu, abych hodnotil po zásluze všechnu tu obětavost, nadšení, odhodlanost, vědomí zodpovědnosti i všechny ty nespočetné trampoty a oběti, které museli naši hraničáři podstoupiti. Snad historikové, až se budou jednou zabývat dnešní dobou, pro český národ tak osudovou, a příčinami naší národní porážky, ocení náležitě i nezištnou, svědomitou a obětavou práci a upřímné vlastenectví těch, kteří se snažili ze všech sil a za každých obětí naší národní katastrofě zabránit. Nebyt Sosačků, byly by naše národní ztráty ještě mnohem větší a nebylo by možno zachrániti státu mnoho cenného materiálu a majetku.“

Že ve složené přísaze nešlo jen o planá slova, a příslušníci Stráže obrany státu byli svorně odhodláni naplnit jejich význam při ochraně naší země do posledního písmene, dokládají i následující řádky z dopisu mladého dozorce finanční stráže Vítězslava Hofírka z liptanské stanice na Bruntálsku:

„Vím dnes určitě, že se z toho nedostanu, dojde-li k něčemu. Jsme obětní beránci vydaní napospas těm, kteří nás chtějí napadnout. Strach ale nemám ani já, ani moji kamarádi, a stane-li se něco, budete na mě hrdí, že jsem padl pro naši drahou vlast, a neplačte pro mne. O to jediné Vás prosím.“

O čtyři dny později zemřel dozorce Hofírek spolu s dalšími pěti odvážnými Čechy v boji proti více než dvěma stům ozbrojeným příslušníkům Freikorps.

**Motto: „Važme si svých mrtvých!
Jsou cenou placenou za demokracii.“**

F. G. Meranz

NEUSTOUPILI

***V době ohrožení republiky stáli odhodlaně se zbraní v ruce
na hranicích vědomi si toho, že třeba i padnou, ale neustoupí.
Dnes už víme, že neustoupili ...***

Při obraně Republiky československé od května 1938 do dubna 1939 v boji s henleinovskými povstalci, příslušníky Sudetendeutsches Freikorps (Sudetoněmecký dobrovolnický sbor), Rongyosgardou (též Szabadcapatok, maďarská teroristická organizace), polskými bojůvkami (zejména Organizacja Bojowa), Karpatskou Síčí (polovojenské jednotky nahrazující ukrajinské národní vojsko), německou, polskou a maďarskou armádou, padli na hranicích podél celé vlasti tito příslušníci finanční stráže:

ANDRAŠKO Karel, vrchní respicient FS, +14.3.1939, Prislop, Podkarpatská Rus, zavražděn sičovci

BLECHA František, dozorce FS, +12.11.1938, nemocnice Prešov, Slovensko, po postřelení maďarskými teroristy u Chymu

ČECH František, dozorce FS, +22.9.1938, Liptáň, zavražděn henleinovci, 28 let

ČEP Václav, vrchní respicient ČÚ, +23.9.1938, Srbská, zavražděn henleinovci, 44 let

DOSTÁL Inocenc, dozorce FS, +22.9.1938, Liptáň, zavražděn henleinovci, 27 let

HATIAR Mikuláš, dozorce FS, +1.11.1938, Sborová nemocnice 12 v Užhorodu, Podkarpatská Rus, po zranění nepřátelsky orientovaným čsl. vojínem, 25 let

HOFÍREK Vítěšlav, dozorce FS, +22.9.1938, Liptáň, zavražděn henleinovci, 28 let

HOREHLEĎ Alois, dozorce FS, +22.5.1939, Alžbetin Dvor, Slovensko, zavražděn Maďary, 42 let

HORT Josef, dozorce FS, +26.11.1938, Sinevirská Poljana, Podkarpatská Rus, zastřelen polskými teroristy, 28 let

HOŠEK Bohumil, dozorce FS, +24.9.1938, nemocnice Frýdlant, po zranění henleinovci v Srbské, 28 let

HRDINA Josef, dozorce FS, +19.12.1938, Slanec, Slovensko, zastřelen maďarskými teroristy, 25 let

CHRÁSTECKÝ Jan, respicient FS, +14.3.1939, u Užhorodu, Podkarpatská Rus, padl v boji s Maďary, 45 let

JANKA Bohumír, pomocný dozorce FS říjen 1938, České Hamry, zastřelen nešťastnou náhodou, 27 let

JOSIEK Rudolf, dozorce FS, +28.9.1938, u Horních Loman, smrtelně zraněn henleinovci, 24 let

KALOUŠEK František, respicient FS, +17.11.1938, nemocnice Svalava, Podkarpatská Rus, po postřelení maďarskými teroristy u Klučárek

KARÁSEK František, dozorce FS, +1.10.1938, nemocnice Aš,
po zranění henleinovci u Křižovatky, 28 let

KARBAN Jaroslav, dozorce FS, +24.9.1938, u Vápenné,
zastřelen nešťastnou náhodou na stráži, 25 let

KLIMEŠ Václav, dozorce FS, +22.9.1938, u osady Tichá,
zastřelen henleinovci, 24 let

KLOUB Josef, pomocný dozorce FS, +22.9.1938, Vejprty,
padl v boji s henleinovci, 25 let

KOCOUREK Miroslav, vrchní respicient FS, +16.3.1939, Buština, Podkarpatská Rus,
zastřelen sičovci

KOMÍNEK Adolf, respicient FS, +13.10.1938, Pribenik, Slovensko,
zastřelen maďarskými teroristy, 46 let

KOŠŤ Ivan, dozorce FS, +5.11.1938, Toruň, Podkarpatská Rus,
zastřelen polskými teroristy, 27 let

KOUBEK František, dozorce FS, +26.9.1938, nemocnice. Most,
po zranění henleinovci v Moldavě, 30 let

KOUDELKA František, dozorce FS, +18.11.1938, u Užhorodu, Podkarpatská Rus,
zastřelen maďarskými teroristy

KOZEL Václav, dozorce FS, +22.9.1938, Dolní Podluží,
zavražděn henleinovci, 27 let

MAJZLÍK Stanislav, dozorce FS, +21.9.1938, Nové Vilémovice,
zastřelen henleinovci, 29 let

MINÁŘ Josef, respicient CÚ, +27.9.1938, Broumov,
postřelen a ubit henleinovci, 32 let

NAVRÁTIL Josef, dozorce FS, +2.10.1938, nemocnice Rychnov nad Kněžnou,
po postřelení henleinovci ve Vrchní Orlici, 28 let

NOVÁK Jaroslav, dozorce FS, +30.7.1938, u Cetvin,
zastřelen nešťastnou náhodou na stráži, 28 let

NOVÁK Josef, inspektor FS, +22.9.1938, Vidnava,
zavražděn henleinovci při vyjednávání, 40 let

OCZKO Josef, pomocný dozorce FS, +29.9.1938, Švarcava,
zemřel v zajetí po zranění henleinovci, 25 let

OPOČENSKÝ František, dozorce FS, +21.9.1938, Petřikovice,
zastřelen henleinovci, 28 let

PAVLIŠTA Josef, dozorce FS, +25.9.1938, Čerchov,
zastřelen henleinovci, 33 let

POSPÍŠIL František, dozorce FS, +22.9.1938, Vidnava,
zavražděn henleinovci při vyjednávání, 24 let

RÖHRICH Josef, dozorce FS, +28.9.1938, u Černé Řeky,
zastřelen henleinovci, 26 let

SETNIČKA Karel, dozorce FS, +1939, Slovensko,
zavražděn hlinkovským provokatérem, 31 let

SVOBODA Ludvík, vrchní respicient FS, +22.9.1938, Liptáň,
zavražděn henleinovci, 39 let

TEICHMAN Jan, respicient FS, +22.9.1938, Dolní Podluží,
zavražděn henleinovci, 42 let

TYŠER Josef, respicient FS, +6.1.1939, u Rozvegova, Podkarpatská Rus,
padl v boji s Maďary, 45 let

VOJTA Josef, pomocný dozorce FS, +23.9.1938, Srbská, zavražděn henleinovci, 27 let

ZABILKA František, respicient FS, +25.9.1938, u Silice, Slovensko, zastřelen nešťastnou náhodou na stráži, 47 let

K tomu je nutné připomenout i více než 450 příslušníků FS, kteří byli ve dnech 13. září 1938 – 24. září 1938 odvezeni henleinovskými povstalci z našeho území do Říše, kde byli internováni.

Tento seznam jmen obětí pohraničních incidentů z řad finanční stráže vznikl a byl postupně doplňován od roku 1999 dle návštěv v archivech ministerstva vnitra a ministerstva obrany. Uvědomuji si, že není úplný, stejně jako nejsou úplné podklady a dokumenty, ze kterých vzešel. Přesto dostatečným způsobem dokazuje, že se příslušníci finanční stráže bez boje nevzdali, že svou Republiku československou bránili se zbraní v ruce proti všem jejím nepřítelům, že měli své mrtvé a zraněné. Jim všem je má práce malou splátkou za jejich odhodlání a statečnost.

Vladimír Pohorský

Pietní desku se jmény obětí pohraničních incidentů podél celé hranice tehdejší republiky z období května 1938 až března 1939 sestavil Vladimír Pohorský v roce 2004. Při příležitosti vzpomínkové akce „Cihelna 2004“ ji slavnostně odhalil. V současné době je umístěna v podzemních prostorách dělostřelecké tvrže Bouda u Králík.

Sbírka zákonů a nařízení státu československého.

Částka 77.

Vydána dne 31. října 1936.

Cena: Kč 1.—.

Obsah: (270.—273.) 270. Nařízení o stráži obrany státu. — **271.** Nařízení o obmezení obchodu se sazenicemi ovocných a okrasných stromů a keřů a sazenicemi révy. — **272.** Vyhláška o zrušení visové povinnosti ve styku s Monakem. — **273.** Vyhláška o mezinárodní působnosti obchodní dohody mezi republikou Československou a královstvím Maďarským ze dne 14. června 1935 se závěrečným protokolem z téhož dne.

270.

Vládní nařízení
ze dne 23. října 1936
o stráži obrany státu.

Vláda republiky československé nařizuje podle čl. I zákona ze dne 21. června 1934, č. 109 Sb. z. a n., o mimořádné moci nařizovací, ve znění zákona ze dne 17. června 1936, č. 163 Sb. z. a n.:

§ 1.

(1) Zřizuje se stráž obrany státu (dále jen stráž).

(2) Úkolem stráže je ochrana neporušitelnosti státních hranic a nedotknutelnosti státního území a spolupůsobení při ochraně veřejného pořádku, klidu a bezpečnosti.

(3) Stráž může být pověřena i prováděním jiných úkolů, souvisejících s úkoly uvedenými v odstavci 2, na příklad též úkolů celní správy. Takové opatření učiní ministerstvo vnitra v dohodě s příslušným ministerstvem.

§ 2.

(1) Stráž je složena

a) z příslušníků četnictva, policejních strážních sborů, obecní stráže bezpečnosti a vojenských osob,

b) z příslušníků finanční stráže a osob majících postavení jiné veřejné stráže, jiných zaměstnanců státu, ústavů, podniků a fondů státních nebo státem spravovaných a zaměstnanců veřejnoprávních korporací, ústavů, podniků a fondů, ať ve služebním poměru veřejnoprávním či soukromoprávním, pokud jsou podle svého služebního poměru určeni k výkonu strážní, policejní nebo podobné služby.

(2) Celkový počet příslušníků stráže určuje ministerstvo vnitra v dohodě s ministerstvem národní obrany a ministerstvem financí.

(3) Osoby uvedené v odstavci 1 určuje za příslušníky stráže okresní úřad. Osoby, které nejsou ve státní, zemské neb okresní službě, mohou být určeny za příslušníky stráže jen se svým souhlasem. Osoby vojenské a osoby uvedené v odstavci 1, písm. b) budou určeny za příslušníky stráže v souhlase s orgánem, který určí příslušný státní ústřední úřad. Okresní úřad může příslušníka stráže kdykoliv zprostiti této funkce.

(4) Osoby uvedené v odstavci 1, písm. a) stávají se příslušníky stráže určením podle odstavce 3, osoby uvedené v odstavci 1, písm. b) stávají se příslušníky stráže pro případ potřeby a pro dobu, které stanoví okresní úřad, jakož i pro dobu potřebného výcviku.

(5) Proti opatřením podle odstavců 3 a 4 není žádného opravného prostředku.

§ 3.

(1) Stráž je v příčině služby konané podle tohoto nařízení podřízena politickým (státním policejním) úřadům, v příčině výcviku, vyučování, kázně a kontroly služby svým velitelům (§ 6) a ve všech těchto směrech ministerstvu vnitra.

(2) V případě § 1, odst. 3 náleží řízení služby, patřící do oboru jiného ústředního úřadu než ministerstva vnitra, orgánům, jež určí předpisy vydané podle § 6, odst. 1.

§ 4.

(1) Stráž je vojensky organizována a cvičena.

(2) Příslušníci stráže podléhají při výkonu služby podle tohoto nařízení vojenským trest-

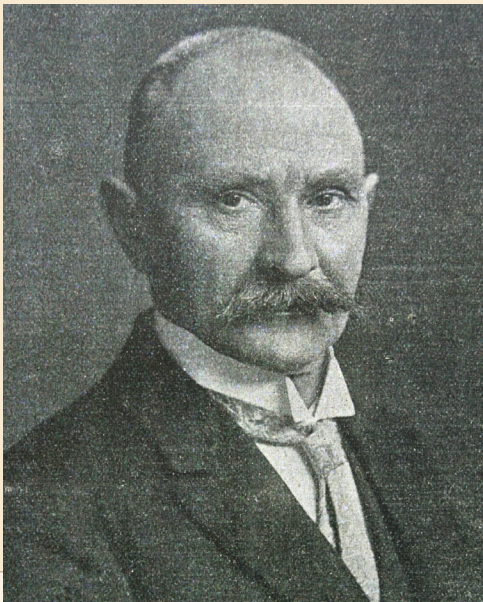

OBSAH:

Osobnost československého celnictví	3
Martincův celní zákon z roku 1927	6
K jednotlivým hlavám celního zákona	9
Služební stejnokroj celních úředníků v předválečné ČSR	12
Celní mečík	13
Finanční stráž československá	14
Stráž obrany státu	14
Neustoupili	17

tabulka hodnotí

Poř. čís. 1)	Celní správa	Finanční stráž	Důchodová kontrola	Berní služba
4	vrchní celní ředitel	-	-	vrchní berní ředitel 9)
5	celní ředitel	vrchní inspektor finanční stráže I. třídy	vrchní důchodkový kontrolor	berní ředitel 9) vrchní berní správce 10)
6	vrchní celní tajemník	vrchní inspektor finanční stráže II. třídy	důchodkový kontrolor	vrchní berní tajemník 9) berní správce 10)
8	celní tajemník	inspektor finanční stráže I. třídy	důchodkový revident	berní tajemník 9) vrchní berní oficiál 10)
9	celní adjunkt	inspektor finanční stráže II. třídy	důchodkový asistent	berní adjunkt 9) berní oficiál 10)
10	celní elév (čekatel)	-	důchodkový akcesista (čekatel)	berní elév (čekatel) 9) berní manipulants (čekatel) 10)
12	-	vrchní respicient finanční stráže	-	-
13	-	respicient finanční stráže	-	-
14	-		-	-
15	-		-	-
16	-	dozorce finanční stráže	-	berní vykonavatel (podúředník)
17	-	pomocný dozorca finanční stráže	-	
18	-	-	-	berní vykonavatel (zřízenec)
19	-		-	pomocný berní vykonavatel (zřízenec)

Řek 1946.

V Praze dne 10. ledna 1946.

Číslo 1 a 2.

VĚSTNÍK

ministerstva financí republiky Československé.

Vydává ministerstvo financí. Odpovědný redaktor Dr. Zdeněk Rádí. Vychází podle potřeby, zpravidla jednou za 14 dní. Předplatné Kčs 250.— ročně. Jednotlivá čísla lze obdržeti ve Státní tiskárně v Praze III., Karmelitská 6, v prodejně úředních publikací Československé tiskové kanceláře v Praze II., Tř. Jana Opletala 5 a v knihkupectví Bursík a Kohout v Praze II., Václavské nám. Redakce a administrace: Praha III., Letenská 15 (tel. 417-51, linka 631). Šekový účet úctárny ministerstva financí v Praze číslo 1 x 65. Dohledací poštovní úřad Praha 8. Tiskne Státní tiskárna, Praha III., Karmelitská 6.

Obsah: Normativní vynesení a vyhlášky ministerstva financí ve věcech celních.

Odborový přednosta v. v. ministerstva financí

EMIL MARTINEC

* 21. ledna 1869. † 30. listopadu 1945.

Odborový přednosta Emil Martinec narodil se v Horním Jelení v Čechách. Vystudoval práva na universitě Karlově vstoupil v roce 1895 na Moravě do služeb finanční správy. Pracoval delší dobu u okresních finančních ředitelství v Uherském Hradišti a v Brně zejména v oboru spotřebních daní, později u zemského finančního ředitelství v Brně, kde se zabýval též agendou monopolů a cel.

Po vzniku samostatného státu československého byl povolán do služeb ministerstva financí a pověřen organisováním celní služby. S úspěchem zdoal obtížný úkol organisace nové celní hranice i celní správy. Pod jeho vedením bylo vydáno české znění vysvětlivek k celnímu sazebníku a celní sazebník zvlášt upravený pro výkon celní služby. Již v prvých letech popřevratových věnoval všechen volný čas osnově nového celního zákona, jenž byl v roce 1927 i s prováděcím nařízením vyhlášen. Vynikající měrou zúčastnil se úpravy obchodně politických vztahů republiky k cizím státům,

Cenných zkušeností Martincových bylo použito v době hospodářské krise, kdy bylo nutno dovoz usměrňovati devisovou komisí, jejímž byl od r. 1932 vedoucím funkcionářem. Od zřízení československé obilní společnosti v roce 1934 byl jejím vládním komisařem, kteroužto zodpovědnou funkci zastával i po svém odchodu do výslužby (koncem r. 1934) až do r. 1939.

Všechny svěšené úkoly plnil s krajní svědomitostí. Jeho odborné znalosti byly uznávány i za hranicemi státu. Pro svoji nestrannost a vlidnost byl neobyčejně oblíben u svých spolupracovníků. jímž byl vždy vzorem neúporné píle věnované cele zájmům republiky.

Finanční správa zachová odborového přednostu Martince ve vděčné paměti!

Seznam použitých pramenů a literatury:

Právní předpisy:

Celní zákon č. 114 Sb. z. a n., prov. nařízení k němu č. 168 Sb. z. a n. a návod č. 8212, č. 1 věstníku MF s poznámkami

Vládní nařízení č. 270/1936 Sb. ze dne 23. 10. 1936 o strážní obraně státu

Interní předpisy:

Věstník ministerstva financí republiky Československé, 1946, č. 1 a 2, s. 1

Celní věstník, 1935, č. 1, s. 2

Odborné knihy:

MAINUŠ, František, JANÁK, Jan, HORVÁTH, Vladimír. Historie celnictví v ČSSR, 1977, s. 138

MAINUŠ, Dušan Dr. Svědectví celnické minulosti, 1987, č. 3,

MAINUŠ, Dušan Dr. Svědectví celnické minulosti, 1987, č. 4

Odborné práce:

PANUŠ, Jiří. Historie celnictví v Čechách a na Moravě, AMG-ŠMP, 2003-2004

Odborné články:

PANUŠ, Jiří. Z historie Českého celnictví – 135 let od narození JUDr. E. Martince. Ročenka Spolku celníků ČR. 2003-2004, s. 3-4

BRABEC, Martin Bc. Ostře sledovaná hranice, Válka REVUE, červenec – srpen 2010, s. 16-19

ŠUŠTIAK, Marcel Ing. Chladné zbrane finančnej stráže a colnej správy v Rakúsko-Uhorsku, prvej ČSR a za Slovenského štátu, Colné aktuality červenec – srpen 2010, s. 2, 14, 15

Přílohy (za textem k JUDr. Emilu Martincovi):

NOVOTNÝ, Blahoslav, Ing., scany ze zápisů z matriky, výstřížků z dobových novin, foto rodného Martincova mlýna v Horním Jelení

Zpracovala: Ing. Jitka Fajstavrová,
grafická úprava: František Vrbecký, korektura: Otto Mach.
Celní ředitelství Hradec Králové 2011